

De laatste zetten wegen het zwaarst.

Er zijn schakers die vinden dat het eindspel niet voor niets aan het einde van de schaakpartij komt. Ze doen er alles aan om de partij in het middenspel of zelfs in de opening al te beslissen, want zodra ze in het eindspel belanden, is hun moeizaam opgebouwde voordeel vaak spontaan verdwenen. In stellingen, waar het voor het eindspel nog gelijk op ging, geven ze de remise op onverklaarbare wijze uit handen. Om deze reden heeft het eindspel bij bepaalde spelers een slechte naam gekregen.

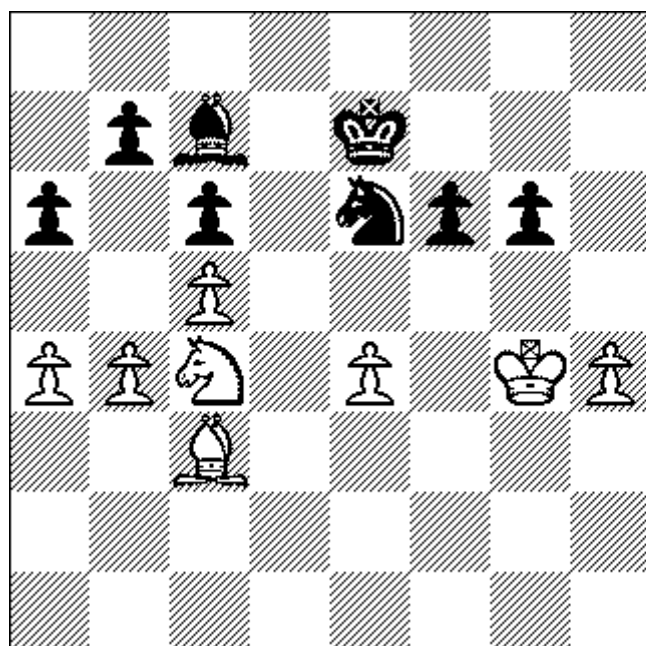
Het is natuurlijk de vraag, waar dit plotselinge falen van het inzicht vandaan komt. Bij eindspelen hebben we namelijk vaak te maken met ogenschijnlijk eenvoudige stellingen met weinig stukken op het bord. En hier zit nu juist het bedrieglijke: het blijkt namelijk, dat juist deze eenvoudige stellingen het speelveld zijn van vele tactische finesses. En daarom is er een bepaalde techniek nodig voor het eindspel. Een techniek, die je meestal gaandeweg steeds beter leert beheersen.

Ook op andere punten verschilt het eindspel van de opening en het middenspel: in het eindspel spelen de pionnen vaak een hoofdrol, die gesteund door de koning de overkant van het bord moeten zien te bereiken. Het geringe aantal stukken zorgt er soms voor, dat winst of verlies afhangt van een enkel tempo. Het kan bijvoorbeeld zijn, dat men had gewonnen in plaats van verloren als men aan zet was geweest, maar het omgekeerde is ook mogelijk. En dit kan tot frustrerende situaties leiden. Als twee spelers van gelijke sterkte een eindspel tegen elkaar spelen, en een van de spelers wint toevallig, hoewel geen van de spelers weet waarom, dan leidt dit vaak tot een enorm onbevredigend gevoel.

Om zulke situaties te voorkomen, is een serieuze studie van het eindspel noodzakelijk. En wie hiermee bezig gaat, zal spoedig merken, dat het eindspel geen kwestie is van eindeloos manoeuvreren, maar dat het eigenlijk een ingenieuze puzzel is, die vaak precies goed in elkaar valt, als de juiste weg is gevonden. Het valt niet altijd mee om deze weg te vinden, maar als het lukt, dan is er toch vaak sprake van een zeer mooie overwinning.

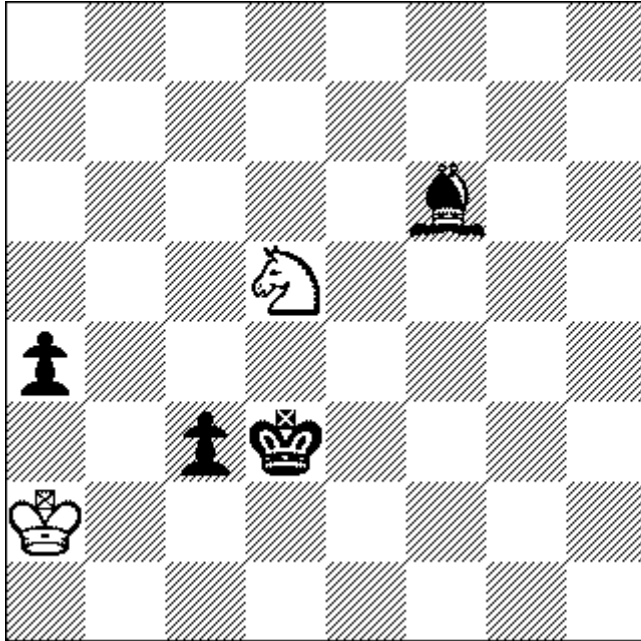
In het volgende fragment is duidelijk te zien, hoe het niet moet. De witspeler is Jan Jonkman van de Meppeler schaakclub, een groot liefhebber en kenner van het eindspel.

We pakken de partij op bij de 45^e zet. Na een verbeteren strijd is het volgende eindspel ontstaan. (Zie diagram)

J. Jonkman-R.de Wolde.

45.h5 gxh5+ 46.Kxh5 Pg5 47.e5 Pe4 48.exf6+ Pxf6+ 49.Lxf6+ Kxf6 (Na deze ruil is de stelling drastisch veranderd: de witte koning staat te ver van zijn eigen pionnen, die hulpbehoevend zijn geworden) 50.Kg4 Ke6 51.Pe3 Ke5 52.Pf5 Kd5 53.Kf3 Kc4 54.Pd6+ Kxb4 55.Pxb7 Kxa4 56.Ke4 Kb4 57.Kd3 a5 58.Kc2 Lg3 59.Pd6 Lf2 60.Pe4 Lxc5 61.Kb2 Ld4+ 62.Ka2 a4 63.Pd2 c5 64.Pb1 c4 65.Pa3 Lf6 66.Pc2+ Kc3 67.Pe3 (Dreigt Pd5+) 67....Kd3? 68.Pd5! (De loper kan nu niet naar e7 om de vijandelijke koning af te snijden, zodat de randpion verloren gaat. Remise is niet meer te vermijden.) 68....c3. (Wat moet wit doen? Zie diagram)

69.Pxc3! (Nu is het remise, omdat de randpion niet op tijd te dekken is. 69.Pxf6 is onvoldoende, omdat de c-pion dan niet meer tegen te houden is.)